

EU

POLITIKE

FONDOVI

2014 - 2020

ENERGETIKA
RURALNI RAZVOJ
GOSPODARSTVO
RIBARSTVO
DRUŠTVENE DJELATNOSTI
TURIZAM
POLJOPRIVREDA
ZAŠTITA OKOLIŠA...

U koje sektore
će EU najviše ulagati?

Koji su najvažniji
fondovi i što financiraju?

Kakvi će se
projekti financirati?

Paul Vandoren

Veleposlanik

Šef Delegacije Europske unije
u Republici Hrvatskoj

PREDGOVOR

Poštovani čitatelju,

Pristupanjem Europskoj uniji, Republika Hrvatska postaje i dio zajedničkih europskih napora u postizanju gospodarske i teritorijalne kohezije europskih prostora. Kao zemlja članica sudjelovat će u provedbi zajedničkih europskih strategija i politika, a u kontekstu višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2014 do 2020 godine.

Hrvatskoj se ulaskom u Europsku uniju značajno povećavaju mogućnosti društvenog i gospodarskog rasta i razvoja kroz financiranje razvojnih projekata iz dostupnih EU fondova.

Očekuje se da će Hrvatska koristiti europske fondove u tom razdoblju za izgradnju infrastrukture i održivi gospodarski razvoj u svim sektorima, od poljoprivrede i ruralnog razvoja do novih tehnologija i inovacija. Međutim, odluka još uvijek ostaje na tijelima Republike Hrvatske.

Za kvalitetno povlačenje EU sredstava važno je razumjeti prioritete i ciljeve Europske unije, njene strateške i programske dokumente te fondove koji ih prate. Zašto? Odgovor je jednostavan: zato što oni daju jasne i mjerljive ciljeve, kao i regulatorni okvir za sva buduća ulaganja svake zemlje članice.

Naime, ciljevi europskih strategija prenose se u sve nacionalne strategije i daju im okvir unutar kojeg svaka zemlja članica može definirati svoje vlastite nacionalne prioritete. Svaki projekt mora biti utemeljen na strateškim razvojnim dokumentima, te pridonositi EU prioritetima i ciljevima, inače neće moći ostvariti financiranje iz EU fondova.

Preduvjet pripremi kvalitetnih projekata upravo je razumijevanje strategija čijim će ciljevima doprinijeti realizacija svakog razvojnog projekta.

Knjiga koju držite u rukama vrijedan je doprinos jačanju apsorpcijskih kapaciteta svih hrvatskih subjekata jer na razumljiv i sažet način pruža uvid u sve važnije sektorske politike i fondove EU koji će pratiti društveni i gospodarski razvoj Hrvatske u razdoblju 2014-2020.

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized, elongated shape that appears to be the name 'Paul Vandoren'.

Marija Tufekčić i Željko Tufekčić

EU POLITIKE I FONDOVI
2014 - 2020

Plavi partner d.o.o. • ZAGREB, 2013.

Prvo izdanje

Autori

mr.sc. Marija Tufekčić
Željko Tufekčić

'EU POLITIKE I FONDOVI 2014 – 2020'

Nakladnik

PLAVI PARTNER d.o.o., Zagreb

Recenzent

mr.sc. Ivana Maletić

Dizajn naslovice

Vedrana Knez
Dijana Domonkoš

Tehničko uređenje

Mladen Petrić

Tisak

Grafički zavod Hrvatske d.o.o., Zagreb

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem
834702

ISBN 978-953-57502-0-8

Zagreb, ožujak 2013.

SADRŽAJ

Uvod

EU STRATEGIJE I POLITIKE ZA RAZDOBLJE 2014 - 2020

1. STRATEGIJA EUROPE 2020 – TEMELJNI STRATEŠKI DOKUMENT EU	11
1.1. INICIJATIVE ZA PAMETAN RAST	14
1.1.1. Inicijativa 'Inovativna Unija'	15
1.1.2. Inicijativa 'Mladi na potezu'	16
1.1.3. Inicijativa 'Digitalno vrijeme za Europu'	16
1.2. INICIJATIVE ZA ODRŽIVI RAST	17
1.2.1. Inicijativa 'Efikasna upotreba resursa u Europi'	17
1.2.2. Inicijativa 'Industrijska politika za vrijeme globalizacije'	18
1.3. INICIJATIVE ZA UKLJUČIVI RAST	18
1.3.1. Inicijativa 'Program za nove vještine i zapošljavanje'	19
1.3.2. Inicijativa 'Europska platforma protiv siromaštva'	19
2. KOHEZIJSKA ILI REGIONALNA POLITIKA EU	23
2.1. UPRAVLJANJE RAZVOJEM REGIJA	24
2.1.1. Doprinos regionalne politike pametnom rastu	24
2.1.2. Doprinos regionalne politike održivom rastu	28
2.1.3. Zajednica na čelu lokalnog razvoja - CLLD	32
3. ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA EU	37
3.1. IZAZOVI ZAJEDNIČKE POLJOPRIVREDNE POLITIKE	39
3.1.1. Dostupnost i sigurnost hrane	39
3.1.2. Klimatske promjene i zaštita okoliša	39
3.1.3. Prostorna uravnoteženost	40
3.2. CILJEVI BUDUĆE ZAJEDNIČKE POLJOPRIVREDNE POLITIKE	41
3.2.1. Održiva proizvodnja hrane	42
3.2.2. Održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatske mjere	42
3.2.3. Ujednačen teritorijalni razvoj	42
3.3. REFORMSKA ORIJENTACIJA ZAJEDNIČKE POLJOPRIVREDNE POLITIKE	43
3.3.1. Izravna plaćanja	44
3.3.2. Tržišne mjere	45
4. POLITIKA RURALNOG RAZVOJA	47
4.1. PRIORITETI RURALNOG RAZVOJA - PRIORITETI EARDF-a	49
4.1.1. LEADER pristup	49
4.1.2. Inovacije i ruralni razvoj	50
4.2. SREDSTVA ZAJEDNIČKE POLJOPRIVREDNE POLITIKE 2014-2020	50

5. ZAJEDNIČKA RIBARSKA POLITIKA	53
5.1. CILJ REFORME RIBARSKE POLITIKE	53
5.1.1. Održivost ribljeg fonda	53
5.1.2. Budućnost za industriju ribarstva i akvakulture	54
5.1.3. Uspješne zajednice u priobalju	55
5.1.4. Dobro informiranje potrošača i marketing	55
5.1.5. Bolje upravljanje putem regionalizacije	55
5.2. FINANCIRANJE ZAJEDNIČKE RIBARSKE POLITIKE	56
5.2.1. Europski pomorski i ribarski fond - EMFF	56
6. ENERGETSKA POLITIKA	59
6.1. ENERGIJA 2020 – STRATEGIJA ZA KONKURENTNU, ODRŽIVU I SIGURNU ENERGIJU	61
6.2. PLAN ENERGETSKE UČINKOVITOSTI DO 2020.	62
6.2.1. Primjer javnog sektora	63
6.2.2. Niskoenergetske zgrade	64
6.2.3. Energetska učinkovitost za konkurentnu europsku industriju	65
6.2.4. Uštede za potrošače	66
6.2.5. Prijevoz	66
6.3. OBNOVLJIVA ENERGIJA – ZNAČAJAN ČIMBENIK NA EUROPSKOM ENERGETSKOM TRŽIŠTU	67
6.3.1. Integriranje obnovljive energije u interno tržište	68
6.3.2. Otvaranje tržišta električne energije i obnovljivi izvori energije	70
6.3.3. Promjena infrastrukture	70
6.4. IZVORI FINANCIRANJA ENERGETSKIH PROJEKATA U EU	71
7. GOSPODARSTVO U STRATEGIJAMA EUROPSKE UNIJE	79
7.1. JAČA EUROPSKA INDUSTRIJA ZA RAST I GOSPODARSKI OPORAVAK	80
7.2. STUPOVI NOVE INDUSTRIJSKE POLITIKE	82
7.3. POLITIKA KONKURENTNOSTI I MALO SREDNJE PODUZETNIŠTVO	96
7.3.1. Ciljevi politike	96
7.4. POTPORA IZ EU FONDOVA MALIM I SREDNJIM PODUZETNICIMA	98
7.4.1. Mogućnost tematskog financiranja	98
7.4.2. Strukturni fondovi	101
7.4.3. Financijski instrumenti za male i srednje poduzetnike	103
8. TURISTIČKI SEKTOR U EUROPI	105
8.1. IZAZOVI, MOGUĆNOSTI I CILJEVI	105
8.2. STIMULIRANJE KONKURENTNOSTI	106
9. ZAŠTITA OKOLIŠA	113
9.1. CILJEVI POLITIKE ZAŠTITE OKOLIŠA	113
9.2. EU INSTRUMENTI FINANCIRANJA POLITIKE ZAŠTITE OKOLIŠA	114
9.2.1. Instrument LIFE+	114
9.2.2. Financiranje kroz druge EU politike	115
10. PROMET	119
10.1. Vizija konkurentnog i održivog prometnog sustava	120
10.2. Deset ciljeva za konkurentan i učinkovit prijevozni sustav	122
10.3. Strategija prometa – prostor za unapređenje	123
10.4. Inicijative u prometnom sektoru	126
10.5. Izvori financiranja	134

11. DRUŠTVENE DJELATNOSTI	137
11.1. OBRAZOVANJE I OBUKA	137
11.2. ZDRAVSTVO	140
11.3. KULTURA	144
11.4. SPORT	145

EU IZVORI FINANCIRANJA I REGULATIVA KOJA IH ODREĐUJE

1. REGULATIVA KOHEZIJSKE POLITIKE 2014-2020	151
1.1. NOVA ARHITEKTURA I NOVA REGULATIVA EU FONDOVA	153
1.1.1. Opća pravila	154
1.1.2. Zajednička pravila primjenjiva na ERDF, ESF, kohezijski fond, EARDF i EMFF	154
1.1.3. Opća pravila primjenjiva na ERDF, ESF i Kohezijski fond	161
2. ESI FONDOVI (European Structural and Investment Funds)	164
2.1. EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ - ERDF	164
2.2. EUROPSKI SOCIJALNI FOND – ESF	168
2.3. KOHEZIJSKI FOND	171
2.4. EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ - EARDF	172
2.5. EUROPSKI FOND ZA POMORSTVO I RIBARSTVO – EMFF	175
3. PROGRAMI I INICIJATIVE IZRAVNO UPRAVLJANE OD EUROPSKE KOMISIJE	179
3.1. HORIZON 2020 – Okvirni program za istraživanje i inovacije	179
3.2. COSME - Competitiveness and SMEs Programme	181
3.3. CONNECTING EUROPE FACILITY – CEF	184
3.4. ERASMUS FOR ALL	185
3.5. PROGRAM CREATIVE EUROPE	188
3.6. LIFE +	189
3.7. JASPERS - Joint Assistance to Support Projects in European Regions	191
3.8. JESSICA - Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas ..	192
3.9. JEREMIE - Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises	192
3.10. JASMINE - Joint Action to Support Micro-finance Institutions in Europe	193

OSNOVE PRIPREME EU PROJEKATA I PRIMJERI DOBRE PRAKSE ZEMALJA ČLANICA

1. ŠTO SVAKI ČELNIK TREBA ZNATI O PRIPREMI EU PROJEKATA	201
1.1. ŠTO JE PROJEKT	202
1.2. KAKO POČETI	203
1.3. DIJELOVI PROJEKTNE APLIKACIJE	205
1.4. ŠTO SE I NA KOJI NAČIN OCJENJUJE PRI VREDNOVANJU PROJEKTA	205
1.5. KORACI K USPJEHU ILI KAKO PRIPREMITI PROJEKT	209
1.6. U OČEKIVANJU DODJELE UGOVORA	212
2. PRIMJERI USPJEŠNIH PROJEKATA FINANCIRANIH IZ EU FONDOVA	213
IZVORI	221

UVOD

Kako bi se uspješno vodila politika regionalnog razvoja na nacionalnoj i regionalnoj razini, upravljalo lokalnim razvojem, razvojem gospodarstva i gospodarskih sektora, razvojem poduzeća, gospodarskih i drugih subjekata, te u okviru toga uspješno planiralo razvojne projekte koji će moći ostvariti financiranje iz europskih fondova, iznimno je važno poznavati prioritete i ciljeve Europske unije za relevantno programsko razdoblje.

Cilj ove knjige je dati pregled europskih strateških i programskih dokumenata za programsko razdoblje 2014 – 2020, pregled ciljeva i prioriteta Europske unije te dati uvid u kontekst i smjer kretanja pojedinih europskih politika i gospodarskog razvoja. Jednako tako, cilj knjige je dati i pregled instrumenata financiranja najvažnijih europskih politika odnosno dati pregled europskih fondova, njihovih prioriteta i pravila za iduće programsko razdoblje.

Knjiga je prije svega namijenjena osobama koje čine upravljačku strukturu na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, a jednako tako upravljačkoj razini u privatnom i nevladinom sektoru. Također, knjiga može biti od velike pomoći i operativnoj razini koja radi na projektima planiranim za financiranje iz EU fondova u boljem razumijeva-

nju šireg strateškog konteksta kao i samih mogućnosti financiranja pojedinih projekata i aktivnosti iz EU fondova.

Republika Hrvatska postat će zemlja članica EU na samom kraju aktualnog programskog razdoblja 2007-2013, te je potpuno jasno da će dobro razumijevanje odrednica za novo programsko razdoblje 2014-2020 biti od ključnog značaja za pripremu i provedbu projekata koji će se prijavljivati za financiranje iz EU fondova.

Jednako tako, poznavanje ciljeva, mjera i prioriteta koje je EU odredila u strateškom dokumentu *Europe 2020* i sektorskim strategijama podloga je za kvalitetnu pripremu regionalnih strategija.

Iskustvo zemalja članica pokazalo je da sama apsorpcija EU fondova kroz projekte koji nisu strateški dobro promišljeni neće osigurati sinergiju i zamašnjak gospodarskog i društvenog razvoja. Zbog toga je iznimno važno da pristup planiranju razvoja bude integriran, odnosno da uključi sve relevantne sudionike i sve politike kako bi učinak provedbe u konačnici bio što veći i snažniji za razvoj gospodarstva i društva u cjelini.

Mogućnost financiranja određenih aktivnosti i projekata neke zemlje članice iz EU fondova, pored europskih strategija, pro-

grama i fondovske regulative, ovisi i o nacionalnim strateškim i programskim dokumentima, odnosno ovisi o tome što će nacionalnim dokumentima biti određeno kao prioritete u relevantnom programskom razdoblju.

U trenutku pisanja ove knjige nacionalni strateški i programski dokumenti Republi-

ke Hrvatske za razdoblje 2014 – 2020 su u izradi, stoga ostaje za vidjeti koja će se područja razvoja formulirati u nacionalne ciljeve, prioritete i mjere.

Konačno, u knjizi se nalaze i primjeri konkretnih, provedenih projekata iz različitih sektora i različitih izvora financiranja kao primjeri dobre prakse u zemljama članicama.